

10.11.2014 Dnro

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kirjaamo@minedu.fiverkko@minedu.fi

Viite: Lausuntopyyntö OKM 57/010/2014

Lausunto luonnoksesta, joka koskee lukiolain muuttamista

Lukiolain muuttamista koskevan hallituksen esityksen perusteluissa on esitetty syyt lukiolain muutostarpeelle. On totta, että kuntien kiristynyt taloudellinen tilanne on heikentänyt koulutuksen laatua ja on asettanut haasteita laadukkaaseen ja tasa-arvoiseen lukiokoulutuksen järjestämisessä. Taloudellinen tilanne on heijastunut laatutekijöihin ja kurssitarjonnan monipuolisuuteen. Tämä on jo johtanut siihen, että lukiokoulutuksen järjestäjät, joilla on ollut useita lukioyksiköitä, ovat jo tehostaneet toimintaansa yhdistämällä lukioita. Tämä on ollut järjestäjäkohtaisesti mahdollista nykyisen lukiolain puitteissa.

Sen sijaan järjestäjäverkon muuttaminen paikallisilla päätöksillä siten, että useiden kuntien lukiokoulutus olisi yhdellä järjestäjällä, on ollut varsin vähäistä. Pienten lukioiden ylläpitäjät eivät ole nähneet yhdistämistä tarpeellisuutena, vaan ovat katsoneet lukiokoulutuksen yhteyden perusopetukseen tärkeämmäksi kuin vahvan lukiokoulutuksen järjestäjän. Myös lukiokoulutuksen nykyinen rahoitusmalli on tukenut tätä ajattelua; pienissä lukioissa opiskelijakohtainen rahoitus on ollut jopa kaksin- tai kolminkertainen verrattuna keskitettyjen lukiokoulutuksen järjestäjien saamaan rahoitukseen.

Koska julkisen talouden kestävyysvaje pienentää resursseja sekä kansallisella että paikallisella tasolla, on lukiokoulutuksen laadun säilyttämiseksi tarpeen tehdä toimintatapojen ja rakenteiden uudistamista. Järjestäjäverkon kokoaminen nykyistä vahvemiksi antaa mahdollisuuden lukiokoulutuksen tehokkuuden ja laadun ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjälle tulee kuitenkin jättää laaja liikkumavara paikallisten olosuhteiden ja taloudellisten resurssien huomioon ottamiseen toiminnan järjestämisessä.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että tavoitteena on, että kaikilla nuorilla on mahdollisuus lähialueellaan osallistua laadukkaaseen koulutukseen. Perusteluissa ei tarkemmin määritellä, mitä lähialueella tarkoitetaan.

Kasvatus- ja opetustoimi

PL 11, 53101 Lappeenranta | Pohjolankatu 23 | puh. 05 6161 | faksi 05 616 2913

kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

Luonnoksessa lukiokoulutuksen järjestämisluvan edellytykseksi esitetään alueellista koulutustarvetta, ennakoitua opiskelijamäärää, hakijan ammatillisia ja taloudellisia edellytyksiä koulutustehtävän asianmukaiseen järjestämiseen toiminnan laatu, vaikuttavuus ja tuloksellisuus huomioon ottaen. Edellytykset ovat perusteltuja, mutta kovin väljät. On vaikea ottaa kantaa, kun esityksessä ei ole edes ehdotusta tarkemmista kriteereistä. Mikäli ne jäävät myös asetuksessa väljiksi, jättävät ne luvan myöntäjän tarkoituksenmukaisuusharkinnalle runsaasti tilaa. Koska olosuhteet vaihtelevat alueittain, on tarkoituksenmukaisuusharkinnalle oltavakin tilaa. Huolta herättää se, miten järjestäjätahot voivat varmistua siitä, että ratkaisut ovat tasavertaisia ja yhtäläisiä koko maassa.

Kuten esityksessä todetaan, vaikuttaa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä olennaisesti siihen, miten tehokkaasti ja laadukkaasti lukiokoulutusta voidaan järjestää. Lukiolain muutosesityksessä todetaan, että lukiokoulutus tulee lähtökohtaisesti järjestää siihen kohdennettavan valtio- ja kuntarahoituksen turvin. Samoin viitataan useassa kohdassa vahvoihin järjestäjiin, joilla on riittävästi resursseja kestää esimerkiksi opiskelijamäärän muutoksista johtuvia rahoitusmuutoksia. Tämä onkin tarpeen, sillä esitetty rahoituslaki huomioi mm. opiskelijamäärissä tapahtuvat muutokset vasta useiden vuosien kuluttua.

Lukiokoulutuksen rahoitusta koskevassa lakiluonnoksessa esitetty alueellisten olosuhteiden perusteella maksettava saavutettavuuskorotus ei edistä vahvojen koulutuksen järjestäjien muodostumista ja nykyisen kuntarakenteen muutosta alle 7000 asukkaan kunnissa. Vaikutus on päinvastainen, sillä rahoitusmalli tukee pienten kuntien säilyttämistä ja lukiokoulutuksen toimipisteiden säilyttämistä pienissä kunnissa riippumatta siitä, millä etäisyydellä lukiot ovat toisistaan tai miten helposti saavutettavissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjätahojen toiminnan tehokkuuden lisäämiseksi sekä myös suurten ja keskikokoisten kaupunkien järjestämän lukiokoulutuksen rahoituksen turvaamiseksi kokonaisrahoituksen vähentyessä esitetty lakimuutos on tarpeen. On toivottavaa, että täytäntöönpanijalle jätettyä harkintavaltaa voidaan myös kaikissa olosuhteissa käyttää lakiesityksessä esitetyllä lukiokoulutuksen tuottavuutta ja laatua kehittäväällä tavalla ja siten, että hyöty koituu mahdollisimman suurelle lukioiden opiskelijajoukolle.

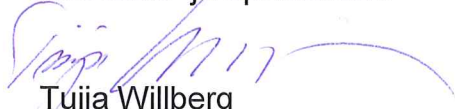
Lausunnon keskeinen sisältö

Lakiehdotus antaa mahdollisuuden vähentää lukiokoulutuksen ylläpitäjiä. Tämä lisää lukion tehokkuutta ja tuottavuutta sekä antaa

mahdollisuuden jakaa kansalliset resurssit niin, että ne tuottavat hyötyä mahdollisimman suurelle opiskelijajoukolle. Laissa olevat lukiokoulutuksen järjestämisluvan edellytykset on määritelty niin väljästi, että luvan myöntäjälle jää erittäin laaja tarkoituksenmukaisuusharkinta. On toivottavaa, että harkintavaltaa käytetään kaikissa olosuhteissa ja koko maassa lakiesityksessä esitetyllä, lukiokoulutuksen tuottavuutta ja laatua kehittäväällä tavalla ja siten, että hyöty koituu mahdollisimman suurelle lukioden opiskelijajoukolle.

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Kasvatus- ja opetustoimi

Tuija Willberg

Kasvatus- ja opetustoimenjohtaja